

GROENNOTA SNEEK: EEN NIEUWE MANIER VAN PLANTSOENBEHEER

Caroline van Oosten

Bewoners van de nieuwbouwwijk Tinga in Sneek kwamen twee jaar geleden met klachten bij de plaatselijke Milieuraad. Ze hadden gezien dat het onkruid in hun wijk met chemische bestrijdingsmiddelen werd bespoten. Er bleek onder andere gebruik te worden gemaakt van het zwaar giftige grammoxon. De Milieuraad nam de klachten serieus en adviseerde het gemeentebestuur om met de chemische middelen te stoppen. Er werd besloten om als proef een jaar lang in een deel van de wijk niet te spuiten. Na een jaar beschouwden de bewoners het experiment echter als mislukt. Ze vonden het een chaos; er groeide meer onkruid dan ooit. Maar in november '82 kwam het voorstel opnieuw in de gemeenteraad. Toen bleek dat niet iedereen vond dat de proef mislukt was. In het proefgebied stond namelijk allemaal nieuwe aanplant. Onkruid krijgt daartussen veel ruimte en licht zodat het goed kan groeien. Als je geen chemische middelen wilt gebruiken zul je dus vaak moeten schoffelen. Met hetzelfde budget als het jaar daarvoor was dat niet haalbaar gebleken. Maar als de struiken wat ouder zijn kun je door bodembedekkende planten in te zaaien het onderhoud vrijwel verwaarlozen. Met het geld dat je daardoor uitspaart zouden de extra kosten die in het begin moeten worden gemaakt betaald kunnen worden. De gemeenteraad zag hierin een mogelijkheid om het project alsnog te laten slagen en besloot een nota op te stellen. Hierin zou dan moeten staan hoe in de toekomst het gebruik van chemische middelen zoveel mogelijk kan worden teruggebracht met een gelijkblijvend kostennivo en zonder dat de kwaliteit van de groenvoorziening achteruit gaat.

Uit Wageningen werd Ad Olsthoorn aangetrokken. Hij was een werkloos bosbouwingenieur en werkte als vrijwilliger bij een onderzoeksinstituut van Staats-

Henk de Jong (links) en Luppo Wolthuis

bosbeheer. Daar had hij zich speciaal verdiept in stedelijk groen. Hij sprak hierover op een studiebijeenkomst voor hoofden van plantsoenen en trok daar de aandacht van Luppo Wolthuis, hoofd van de plantsoenen in Sneek. Men kwam overeen dat Ad Olsthoorn de groennota voor Sneek zou samenstellen. Hij werd hierbij begeleid door een werkgroep die bestond uit vertegenwoordigers van de Milieuraad, van Gemeentewerken en de afdeling plantsoenen daarvan, van de afdeling Algemene Zaken van de gemeentesekretarie en de wethouder van milieuzaken. De werkgroep zorgde ervoor dat de theorieën van Ad Olsthoorn werden toegepast op de situatie in Sneek. Op 24 januari werd de nota door de gemeenteraad aangenomen. Twee vertegenwoordigers van de werkgroep, Henk de Jong van Algemene Zaken en Luppo Wolthuis, vertellen wat er in 1984 naar aanleiding van de Groennota in Sneek zal gaan veranderen.

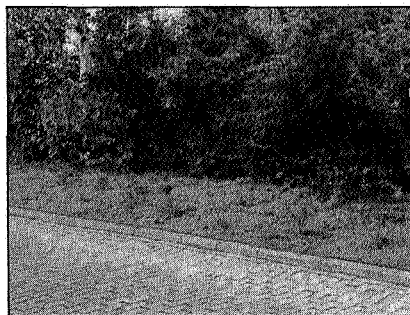
Het is de bedoeling dat de hele manier van beheren van de plantsoenen verandert" vertelt Henk de Jong. "In de buitenwijken is minder onderhoud nodig dan in de binnenstad omdat de netheidseisen daar lager zijn. Bepaalde grasvelden daar kunnen veel minder vaak gemaaid worden. Door deze veranderde manier van onderhoud houden we dan f 36.000 per jaar over. Voor dat geld gaan we dan iedere keer in één wijk over van onkruidbestrijding met chemische middelen op onkruidbestrijding zonder chemische middelen. In 1990 kunnen in principe alle wijken aan de beurt geweest zijn. We kunnen niet heel Sneek in één keer veranderen omdat het in het begin duurder is om zonder gif te werken. Het is erg arbeidsintensief omdat je vaak moet schoffelen. Maar als alles eenmaal gegroeid is kunnen we ook in dat gebied overgaan op de nieuwe onderhoudsmethode. Dus dan houden we daar ook weer geld over." "Maar", zegt Luppo Wolthuis "het kan ook zo zijn dat we dan juist weer extra geld nodig hebben voor het onderhoud. Door de nieuwe soort beplanting, het inzaaien van

bodembedekkers tussen de struiken en het verminderen van het onderhoud zien de plantsoenen er misschien wat minder netjes uit. We weten niet hoe de bewoners daar op zullen reageren. Het zou tot vandalisme uit kunnen nodigen. Of doordat op sommige plaatsen het gras wat hoger wordt kan er meer rommel in blijven liggen. De mensen gooien er dan misschien eerder iets bij. Dit valt allemaal nog niet te voorspellen. Daarom is het erg belangrijk dat we geregeld evalueren."

Voorlichting is belangrijk

"Het is ook van het grootste belang dat er goede voorlichting wordt gegeven. Zowel intern als extern. In de nieuwbouwwijk Duin-terpen bijvoorbeeld had de gemeente in samenwerking met Wageningen bij de aanleg van de plantsoenen bodembedekkende planten tussen de heesters gezaaid. Na een tijdje kwamen er klachten van de bewoners. Ze meldden dat er allemaal onkruid tussen de struiken groeide. Terwijl dat er juist stond om het onkruid tegen te gaan. De mensen snapten het niet. We hadden het zelf aangeplant dus het was geen onkruid maar gewild kruid. De werknemers bij de plantsoenen-dienst moeten ook weten waar ze aan toe zijn. Van percelen die vroeger helemaal onderhouden moesten worden, hoeven ze nu alleen de randen wat bij te houden. Ze moeten zich aanpassen aan de nieuwe situatie en er zijn er bij die dat niet zo zien zitten. Maar anderen hebben zich al aangemeld voor een cursus inheemse planten. De gemeente heeft aangeboden de kosten hiervan te betalen."

Henk de Jong: "Er kan niet meteen gestopt worden met het gebruik van alle chemische bestrijdingsmiddelen. Maar voor de nota is er ook onderzoek gedaan naar de giftigheid van de middelen die tot nu toe werden gebruikt. Aan de hand daarvan hebben we veranderingen aangebracht. Sommige stoffen hebben we nu afgeschaft."

De rozen worden vervangen. Ze vragen teveel onderhoud

Volgens Luppo Wolthuis is het een moeilijke zaak om helemaal zonder gif te werken. "In de goten moet eigenlijk wel gespoten worden. Als je het onkruid niet helemaal verdelgt komt het heel snel weer terug. Dan gaat het de bladeren in de goot vasthouden, daardoor raken de putten verstopt en komt de weg onder water te staan. Als je er dan steeds met zware auto's overheen rijdt, gaat het hele wegdek eraan. Misschien kan er in de toekomst met onkruidbranders gewerkt worden. Daar is nu nog te weinig over bekend."

Mensen willen wat kleur zien

Er zijn wel meer plaatsen waar men heeft geprobeerd over te gaan op onkruidbestrijding zonder chemische middelen. Maar meestal begon men dan na een paar jaar toch weer met spuiten omdat de onkruidgroei uit de hand liep. Dat kwam dan omdat ze er geen rekening mee hadden gehouden dat het onderhoud zonder gif in het begin meer werk geeft en dus duurder is. In Sneek heeft men, door de Groennota op te stellen, geprobeerd dit probleem op te lossen.

Eén van de plaatsen waar bij de onkruidbestrijding geen chemische middelen worden

Bodembedekkers onder de heesters houden het onkruid tegen

gebruikt is Drachten. Daar wordt al meer dan tien jaar niet gespoten. Omdat Drachten op zandgrond ligt was het idee daar makkelijker te verwezenlijken. Zandgrond is niet zo moeilijk te bewerken als de kleibodem in Sneek. Er is in Drachten ook meer ruimte. Daardoor heb je er minder kleine stukjes groen en dat is makkelijker bij te houden. Van grote percelen hoef je alleen de randen te doen, kleine moet je helemaal behandelen.

Luppo Wolthuis vindt de manier waarop ze in Drachten te werk zijn gegaan een verarming van het plantsoen. "Ze hebben er alleen ruige beplanting. Ze zaaien overal gras in met hier en daar een boom. Er zijn ook geen plantenbakken meer. Voor de mensen die in de plantsoenen werken is het ook niet leuk, die worden een soort papierprikker." "De mensen willen wat kleur zien", voegt Henk de Jong hieraan toe.

De Groennota Sneek bevat ook algemene gedeelten waardoor hij in andere gemeenten gebruikt zou kunnen worden. De nota is te bestellen door f 15,- over te maken op giro 843868 van de gemeente Sneek o.v.v. "Groennota".